

Roža z Mucne gore.

9.

Gab je bil jezen sam nase, tako jezen, da bi bil najrajši zmi-kastil samega sebe. Samo radi svoje kratke pameti se mora zdaj potepati po Planici in misliti žalostne misli. Pa tudi v Planici mu ni obstanka. Že znabit jutri navsezgodaj ga zapodi Kezovec, in on bo moral dalje po svetu, sam Bog ve, kam. A doma je bilo vendarle prijetno. Lepo je pasel živino pod Poljanami, vriskal je in se smejal ves dan in hodil za živino iz kraja v kraj. Zvečer je pa po-

slušal starega očeta, ki je modroval na grelici, pa pripovedoval čudovite zgodbe iz čudovitih krajev in še čudovitejših časov. Res je bilo Gabu prijetno, in vsak večer je šel brez skrbi spat... „Kaj, ko bi se napotil jutri kar naravnost domov?“ je pomislil hipoma: „Nemara se je očetu že poglela jeza? Morda ne bo nič hudega?... Kaj, če bi šel res domov?“

Gab je razmišljal dolgo, dolgo. Naposled je zmignil z glavo in si rekel: „Naká — domov pa ne grem... Dobro poznam očeta in vem, da se mu jeza ne poleže tako hitro. Če pridem domov, me nemara pograbi in potem zapodi od doma... Ne grem!... A kam naj se obrnem, ko ne smem ostati v Planici? V Korotan bi šel, a Bog ve, kako je v Korotanu? Lahko tudi tam poginem od lakote, in me nemara še celó zapró kot potepuha?...“

Gab ni mogel priti do nikakega sklepa, in to ga je bolelo in jezilo hkrati. Že je hotel hudó zarobantiti v svoji nevolji. Toda tisti hip se je približal koči sam Kezovec. — „Fant, zdaj bo čas, da paziva na medveda,“ je rekel. „Zmračilo se je, in vsak trenutek se lahko prikaže. Tu za vogal se potuhneva, da videva, kaj bo... Ali te je strah? No, če te je strah, pojdi v kočó in zapri duri za sabo!“

Gab je zmajal z glavo. „Ni me strah, stric, prav nič strah,“ je odgovoril. „Saj ste vi pri meni, ki pa imate puško. Pri vas ostanem in počakam, kaj bo z medvedom.“

„No, prav, fantič!“ je dejal Kezovec, pa odšel v kočó. Kmalu se je vrnil s puško, pa sta se potuhnila za kočó in oprezovala izza vogala. Toda dolgo se ni nič genilo širom okrog. Samo večerni vetrec je polahko poveval skozi zagorsko sotésko. Zvezde so se užigale nagosto po prostra-

nem nebu, in tu in tam je šinil mimo kože črn mračnik, pa izginil takoj sredi črne teme... Kezovec in Gab sta oprezno molčala. Toda naposled je le postalo Kezovcu dolgčas, ker medveda ni bilo od nikoder. Pa je prišel polglasno govoriti: „Kaj odlaša hudobec? Ali sluti, da ga nocoj pričakuje bridka smrt? Nemara je naju zavohal?... Hencajte, pa bi mi ne bilo nič kaj povšeči, če bi ga nocoj ne bilo.“

Mož je umolknil, in spet sta oprezovala in poslušala v črno, gluho noč. Zadnji mračnik je vzfrfotal nad njunima glavama mimo kože. Tišina se je razprezala kroginkrog, tako globoka tišina, da sta razločno slišala utripanje lastnih src... „Ne bo ga nocoj,“ je godel Kezovec zlovoljen. „Zastonj ga čakava — nocoj se je hudobec premislil...“

Zvezde so se pomikale vidno naprej po prostranem nebu. Vedno večje so postajale in so brlele v živem ognju, da je postalo po zagorski soteski malce svetlo in se je videlo skoro razločno pet korakov naokrog. Pozno je že moralo biti, in vsak hip je moral vziti mesec. Nebo nad mračno Mojstrovko se je pričelo že rdečiti; svetloba je prihajala od tam, velika in srebrna svetloba. Za trenutek so zaplesali gori okrog snežne glave žareči kolobarji — in izza ostrega, škrbastega grebena je pogledal zapozneli mesec...

„Glej!“ se je začudil Kezovec. „Mesec je že prišel, a medvedje hudobe pa še ni od nikoder. Nemara se je napotil nocoj v dolino, pa je vse najino čakanje zastonj... Kar spat pojdi, pobič! Jaz pa počakam še malo tukaj. Znabiti vendarle še pride od kod.“

Gab pa ni hotel iti spat. „Tudi jaz počakam, stric,“ je odgovoril. „Saj nisem nič zaspan. Lahko ostanem še celo uro pri vas.“

„Pa ostani!“ je zagodel mož in se je zleknil po rosni trati. Mesec se je dvigal više in više pa trosil svoje žive in jasne žarke po divji zagorski soteski, da se je videlo kakor podnevi. Vetrec se je bil polegel in utihnil popolnoma. Samo debele, rosne kaplje so se svetile v mesečnih žarkih in so se tresle in migale kakor drobne, žive lučce... Gab je gledal nepremično dol proti gozdiču in je bil že ves nestrpen. Nazadnje je bil tudi prepričan, da nocoj ne bo medveda od nikoder. — „Zbala se je pošast,“ je mislil. „Zbala znabiti snoči, ker sem tako strašno vpil nad njo. Zato se nocoj ne upa sem gor...“

Tisti hip pa se je premaknila doli ob gozdiču črna senca. Samo za trenutek se je premaknila in potem obstala. Pa se je Gab začudil in pričel še pozorneje gledati dol. A senca je mirovala precej časa. Gab je mislil, da je to samo senca košate jelke. Že se je hotel ozreti proč, a senca se je premaknila spet in se potegnila preko goličave. Nekaj črnega, ogromnega je šlo počasi preko tratine, tiho, tiho, da se ni čulo najmanjšega šuma... „To je medved! Nič drugega kot medved! Semkaj gre, naravnost proti koči gre...“

Razburjen se je Gab z roko dotaknil Kezovca in šepetnil: „Stric, medved gre!... Glejte, tam doli gre preko trate. Kmalu bo tu... Ali ga vidite, stric? Tam doli...“

Kezovec se ni premaknil, ko se je ozrl na trato, ki so jo jasno razsvetljevali mesečni žarki. Pa je zagledal ondi črno pošast, puško je prislonil k licu, pa zašepetal: „Pri miru bodi, fantič! Ne zgeni se, dokler ne ustrelim!“

Medved je že prišel do srede tratine. Tedaj se je ustavil in dvignil glavo visoko, kakor da voha po zraku. Nevšečno je zabrundal in se je okrenil hipoma. Zdrvel je v naglih skokih na desno in izginil med črnim gručevjem.

„Zavohala je naju pošast, pa je pobegnila,“ se je razsrdil Kezovec in bil ves nejevoljen. „Tako lepo bi mi bil prišel pred puško, pa nemarnost noče in rajši pobegne... Oh, zdaj naj jo pa iščem če vem, kod!“

In mož je polglasno rentočil, da se ga je Gab resnično bal. Zato se je potuhnil k steni in ni hotel reči besedice, da bi ne razjezil moža še huje. No, Kezovec se ni jezil dolgo. Hipoma se je namreč razlegnilo skozi noč glasno in obupno kozje meketanje... Kezovec je skočil na noge. „Aha, pošast hoče sem dol od gručevja navaliti na stajo. Prevariti naju hoče, pa se je zato umaknil med gručevje. O, le počakaj, kosmatinac! Zdaj ti pokažem, po čem je ovčja mast!... Križ božji — križ božji, ti mi pomagaj!“

Kezovec se je prekrižal. Gab ga je pa gledal in je vprašal ves prestrašen: „Kam greste, stric? Nikarte, nikarte, stric! Medved vas pograbi in vas raztrga... Nikarte, stric, za božjo voljo — nikarte!“

A Kezovec je zamahnil z roko. „Kaj brbraš!“ je zagodel. „Tu ostani in ne hodi za mano! Medved je blizu staje; zato ne smeš nikamor! Sam se splazim pod gručevje in zavrtam zverini kroglo v debeli kožuh... Tu ostani, pobič, in počakaj, da se vrnem!“

Oprezno in previdno je šinil Kezovec preko tratine in izginil hipoma pod črnim gručevjem med nizkim, krivenčastim rušjem. Gab se je pa potuhnil za kočo in poslušal, poslušal... Pa od nikoder ni bilo živega glasu — tudi kozje meketanje je bilo utihnilo. Gabu je bilo tesno krog srca, da se niti sopsti ni upal. Prešlo je deset hipov — dvajset... nič se ni zgenilo po divnem zagorskem svetu. Vse je spalo, vse... Le mesec je hitel med brlečimi zvezdami in lil tisočere žarke po belem snegu, po

zelenih planinah in po črnih gozdovih. Davno je bil že zapustil ostri greben divje Mojstrovke. Zdaj se je bližal belim stenam ogromnega Jalovca; samo za dve pedi je še bil oddaljen od njih — in že se je lesketal zmrzli sneg med ogromnimi stenami. Tisoč biserov se je pršilo tam, pršilo se in se razlivalo v iskrečih lučcah... A še vedno ni bilo od nikoder živega glasu sredi gluhe noči...

Hej — tedaj se je pa razlegnil glasen pok in odjeknil stotero od pečine do pečine. A še preden je utihnil jek, se je oglasilo sem od gručevja divje rjojenje. Vsa soteska se je napolnila s strašnim glasom, in človeku se je zdelo, da je prihrumelo iz črnih prepadov sto in sto pošasti, ki rjovejo po Planici in hočejo raztrgati druga drugo... Gabu so se naježili od strahu lasje, srce mu je zastalo, in drugega ni vedel storiti, kakor da si je zatisnil ušesa z rokami. Še tesneje se je stisnil k mrzli

steni, pa se ni upal odpreti oči, da pogleda in vidi, kdaj se mu približajo grozne pošasti...

Iz te odrevenelosti ga je prebudil šele Kezovec, ki je pritekel na vso sapo h koči. Pograbil je dečka in ga zvlekel v kočo. Naglo je zapahnil duri in vrgel Gaba na pógrad. Nato je pa skočil k linici in je gledal ves vznemirjen v noč. Gab je opazil, da je mož brez puške in ves zasopel. Pa se mu je zazdelo, da se je moralo dogoditi nekaj naglega. Zato je skočil s pógrada in stopil k možu. „Kaj se je zgodilo, stric?“ je vprašal ves plašen. „Kje imate puško? In kaj to strašno rjovenje tam zunaj?“

Kezovec si je obrisal z rokami pot s čela, pa je odgovoril: „Medved rjove tam zunaj... Hencajte, sem ga le podregal med rebra. Ubežal sem mu, ker jo je hudoba pocedil naravnost za mano. Vsak čas bo tu in navali na kočo.“

Rjovenje je res prihajalo vedno bliže. Gabu se je zazdelo, da je zver že tik kočē, in je pričakoval, da vsak hip prasne medved po durih in jih ulomi. Zato se je tesno stisnil h Kezovcu in sopel kakor meh. A kakor bi odrezal, je utihnilo zunaj strašno rjovenje, in globoka tišina je spet zavladala po goljavi.

Tedaj pa je tlesknil Kezovec z rokami in zaklical: „Ropar se je zgrudil — deset korakov pred kočo se je zgrudil mrtev. O, hvala Bogu, da se je končalo vse srečno!“

Ves vesel si je mel Kezovec roke in hodil nekaj časa po koči gor in dol. Potem pa je ukresal na ognjišču ogenj, da je bilo svetlo po koči. Spet je stopil k linici in pogledal po medvedu. Zver je ležala na tratini in se ni več premaknila. — „Res, po njem je!“ se je muzal Kezovec zadovoljno. „Kako je to zarjovel, ko ga je oprasnila krogla! Kar puška mi je padla iz rok, tako sem se prestrašil tistega rjovenja... Grem ven, da pogledam, če je zverina res v kraju. Pa tudi po puško moram, ki sem jo pustil gori med rušjem...“

Kezovec se ni prav nič obotavljal, ampak je odšel iz kočē, dasi je klical Gab za njim: „Ne hodite, stric! Nemara se je zver samo potuhnila in čaka na vas, da vas raztrga!“

Mož pa je zamahnil z roko in stopil preko tratine. Še je sijal mesec, toda bil je že tik nad Jalovčevim vrhom. Gab je stal na pragu in je gledal za Kezovcem, ki se je vedno bolj bližal medvedu. Že je bil tik njega in se je sklonil nad njim. Gab je videl, kako je mož sunil medveda z nogo. A v tistem tkenutku je medved zamolko zarjovel, vzpel se in zgrabil moža z groznimi šapami. Kezovec je zakričal in se zgrudil. Gab je zdaj videl samo še nekaj črnega negibno ležati sredi tratine.

„Stric Kezovec — o, stric Kezovec!“ je zavpil Gab na pragu obupno. Groza mu je stisnila srce, in lasje so mu stopili pokonci. Saj je videl, da je medved pograbil Kezovca in ga podrl na tla. O, medved že ni bil mrtev, ko ga je sunil Kezovec z nogo. „Stric Kezovec! Stric Kezovec!“ je vpil Gab. A nihče mu ni odgovoril. Zato je bilo Gaba še bolj groza. Pač, to je vedel, da mora na vsak način Kezovcu na pomoč. Toda bal se

je in se ni upal prestopiti praga, v svesti si, da medved še ni mrtev Gabu je bilo hudo, in v svojem obupu ni vedel drugega, kakor da je jokal in klical: „Stric Kezovec! Ali slišite? Stric Kezovec!“

Mesec je že obtičal na vrhu Jalovca in vsak čas se je hotel pogrezniti za belo goro. Gab je videl to, in navdal ga je še večji obup. Z rokami si je zatiskal obraz, pa ni vedel, kaj bi storil. Ječal je in je hrabil samega sebe. Toda hipoma se je opogumil. Odločno je zamahnil z roko in stekel preko tratine. Zagledal je strašnega medveda, ki je ležal zleknjen po tleh, pa je šel po prstih mimo njega. Oziral se je na vse strani, da bi ugledal Kezovca. Pa ga je tudi zagledal. Mož je ležal na trati, tri korake oddaljen od medveda. Mirno je ležal in se ni genil... „Stric Kezovec!“ je zaklical Gab, ko ga je zagledal. „Kaj se je vam zgodilo? — O, ali me slišite, stric Kezovec?“

Mož je pa samo ječal bolno in se ni dvignil. Gab je stopil bliže, in je na medveda čisto pozabil. Pokleknil je kraj moža. — „Medved, medved,“ je vzdihal Kezovec z slabotnim glasom. „O, kako me je pograbil! Pomagaj, da stopim na noge in se zavlečem v kočó... Na pógradu mi bo odleglo... Pomagaj, pobič!“

Gab mu je pomagal, kakor je vedel in znal. Mož je stopil trudóma na noge, oprl se ob dečka in stokal neprestano. Počasi, počasi sta lezla preko tratine. Mesec se je pogrezal ravno za škrbasti vrh Jalovca. Tema je padala v zagorsko sotesko, in gorele so samo zvezde, tiste drobne zvezde, ki nimajo luči ne svetlobe... A Kezovec in Gab sta le prišla v kočó, kjer je še gorel ogenj na ognjišču, in bilo prijetno toplo in svetlo. Kezovec se je zgrudil na pógrad in obležal tam z zaprtimi očmi. Zdaj šele je Gab videl, da je možu obleka vsa krvava. Pa tudi pógrad se je pričel rdečiti krog Kezovca, in s pógrada je kapnila že tu pa tam kaka kaplja krvi. Gab se je tega zelo prestrašil. Dotaknil se je moževe roke, in skoraj na jok mu je šlo, ko je dejal: „Joj mene, stric! Ali slišite? Kri vam teče, strašno vam teče, stric... Stric ljubi stric!“

Kezovec je odprl svoje s krvjo zalite oči in rekel s pretrganim, zamolklim glasom: „Odpni mi jopič in srajco! Tam na polici je kos platna. Namoči ga v vodo in mi priveži preko prsi...“

Gab je res storil tako. A spreletavala ga je mrzla zona po vsem životu. Križal se je s tresóčo roko in molil z boječim glasom: „Oče naš, ki si v nebesih...“

